

מי אורהב את הקג"ב?

הגיוענות והלאומנות טכועות בטבע אנוש. הן מצויות בו עם לידתו. ואילו הטובלנות, הזיקה לדמוקרטיה, הגישה הליברלית וההומאנית — אלה הם ערכים נרכשים. השינאה לזר, האגואיזם הקבוצתי הבלתי־מרוסן, ההתנשאות של „אנחנו“ מול „הם“, הכמיהה לדיקטטור — כל אלה הם תכונות ילדותיות, פרימיטיביות. האם מפליא הדבר שהן חזקות במיוחד בגיל הילדות והנעורים?

אדם סביר מתבגר, רוכש נסיון־חיים, ובדרך רציונלית וריגשית מגיע לרמה גבוהה יותר של תודעה אנושית. על כל פנים, יש לו הסיכוי להגיע לכך. רבים נתקעים בשלב־ההתפתחות הפרימיטיבי בית יותר, ונשארים לאומנים וגיוענים כל חייהם. אחרים עולים מדרגה של קופים אנושיים לדרגה של הומו סאפייאנס.

בית־ההורים, בית־הספר והרחוב יכולים לעזור בטיפוח ההתפתחות הזאת, להחיש אותה ולבסס את תוצאותיה. כאשר הבית נגוע בעצמו בגיוענות, כאשר בית־הספר כושל או מטיף לתורת לאומניות־גיועניות, כאשר הרחוב והצבא מושכים את הנער המת־בגר למטה, זה יכול לעצור את ההתפתחות.

כאמצעות בעלות בעיות אחרות, או שהגיעו לשלב־ההתפתחות אחר, הנוער נוטה למיליטנטיות שמאלית, שגם היא יכולה להיות בלתי־סובלנית, קנאית ובלתי־רציונלית. כמשך הזמן, עם התבגר, הם, הופכים המיליטנטים הצעירים לאנשים מתונים וסובלניים יותר. הסמלים שונים, אבל התהליך דומה.

הסקרים שלפנינו, צריכים לשמש כאוהרה להורים ולמורים. בוודאי. אבל אין הם צריכים להביא לידי יאוש. הצעירים המצויים היום כיום הצהרות בזכות מאיר כהנא והתחיה, ביודעם שכך ימשכו תשומת־לב וייראו כמוודים וכגברים, עשויים בעוד כמה שנים להבין בעצמם כי מושגי האדם הקדמון ואיש־המערות אינם מתאימים לעולם הנמצא על סף המאה ה־21.

כאפיקים בנגב

בשוב ה' את שיבת־ציון היינו כחולמים. אז ימלא שחוק פיננו ולשוננו רינה... שובה ה' את שכותנו כאפיקים בנגב... משורר־התהילים שחיבר את השיר הזה לפני כמה אלפי שנים ידע היטב את הגיאוגרפיה והאקלים של ארץ־ישראל. הוא ידע שהאפיקים החרבים בנגב מתמלאים לתפע בורמרים איריים. אורח־ישראל אינם יודעים זאת, כנראה, וגם לא החזאים. אחרת, איך אפשר להסביר את האסונות הפוקדים אותנו מדי שנה, כאשר מטיילים נלכדים בוואדיות הנגב על־ידי הורמים הפיתאומיים וטובעים?

אומנם, הגשמים הגורמים לשיטפונות אלה אינם יורדים בנגב, אלא באזורי־ההר. כאשר מבחינים המטיילים בורם, המתקרב ברעש ובמהירות, זה מאוחר מדי. אולם מה מונע בעד החזאי להזהיר את הציבור, כאשר נוצרו התנאים האקלימיים המביאים לשיטפונות? הרי ברור לגמרי אם יורד גשם חזק במקום א', יגיעו זרמי־מים למקום ב' בעת מסויימת. אם נכון הוא שקצינים מצריים הוזיירו את המטיילים כסיני מראש מפני האסון העומד להתרחש, הרי זה מוכיח שהם למרו אישורה לקח, אחרי 8000 שנים. אבל להם הרי אין ספר־תהילים!

אישי ויחסי

כבר סיפרו את הכל על צ'יצ'ולינה — חוץ מאשר פרט חשוב אחד. איך ככלל הגיעה הגברת הצעירה הזאת למעמדה של חברת־פרלמנט?

צ'יצ'ולינה

הדבר נובע משיטת־הבחירות הנהוגה באיטליה. זוהי מין שיטה יחסית־אישית. בכל מחוז מגי' שות המיפלגות רשימות־מוע' מדים, כמו אצלנו. הבוחר יכול להצביע בעד הרשימה כולה, כמו אצלנו. אבל יש לו גם האפשרות לסמן במיוחד מועמדים מסויימים ברשימה, שאותם הוא מעדיף על פני חבריהם. חלק גדול מן הבוחרים מס' תפקים שהצביע בעד רשימה בשלמותה. אולם יש גם המשתמ' שים בזכותם להעדיף מועמדים מסויימים.

התוצאה היא שמיספר די קטן של בוחרים, הרוצים ביקרו של מועמד מסויימים, יכולים להביא להערפתו על פני שאר המועמדים באותה הרשימה.

כך קרה לאילונה סטאלר. המיפלגה הראדיקלית — שהיא מיפלגה קטנה אך די רצינית, בדרך כלל — צירפה אותה לרשימתה, כנגימיק של תעמולת־בחירות. מובן שראשי־המיפלגה לא העלו דעתם שהגברת אכן תיבחר.

אולם נמצא די בוחרים בעלי הושיהומור שסימנו את שמה של אילונה סטאלר, אולי כהצבעה, אולי כפעולת־מחאה נגד הפרלמנט האיטלקי, שאינו טוב מן הכנסת שלנו.

התוצאה היתה שמזכיר־המיפלגה לא נבחר, אישים מרכזיים ומכובדים אחרים מקרב הראדיקלים גם הם לא זכו כמושב כפר־למנט. אילונה, מלכת־הפרונגראפיה, נבחרה. בקרב הציבור הרציני באיטליה זה גרם לבעתה.

כל זה בא ללמד את המומחים, העוסקים בשיטות־בחירות, להתייחס את הנושא הזה בהירות רבה. לא תמיד מולידות התיאוריות הנכונות את התוצאות המיוחלות. הדרך לחמוקיה הפרלמנטריים של הצ'יצ'ולינה רצופה בכוננות טובות.

אורי אבנרי

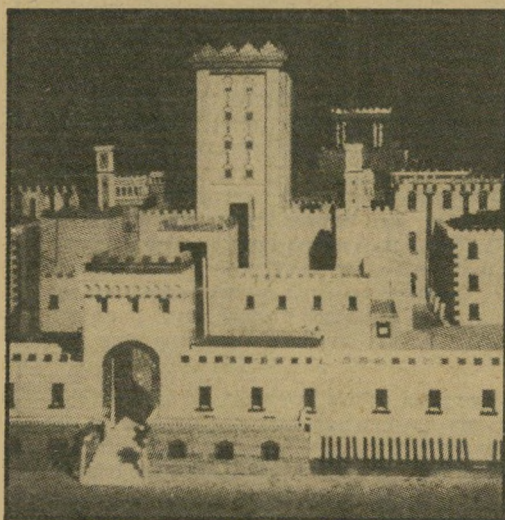
יונתן אישי

המיקרש השלישי, שיכבב"א, מיוחד לדעת המלבי"ם ביחזקאל מ' ולדעת רש"י ע"ה.

החוברת מכילה תרשימים, תצלומים ופרטים של בית־המיקרש השלישי, שיבנה במהרה בימינו־אמן. זהו מיכנה די מכוער. הוא מעיד לא רק על קנאות עיוורת והרסנית, מן הסוג שגרם לחורבן בית־המיקרש השני, אלא גם על חוסר־כיסיון ארכיטקטוני מרהים. די כהשוואה של מיפלצת זו עם המיבנה היפהפה של כפת־הסלע, אחת מיצירות האדריכליות הגדולות בעולם, השוכן במקום זה 1300 שנים, מאז שנבנה על־ידי עבד־אל־מלכ. השם „מיסגר עומר“ הוא שגוי.

יתכן שנכונה התיאוריה האומרת שכל עם יכול למקד את כוח־היצירה הלאומי שלו רק בתחום אחד או שניים. הישראלים הקדומים יצרו יצירה רתית יחידה־מינה, המשמשת עד היום השראה לעולם. ברבות הימים יצרו הנגוסים היהודי נכסירוח — ספרים שניתן לשאת אותם כראש או כחבילה, כאשר יש צורך לברוח בהילות. היהודים לא הצטיינו בבנייה, כי לא היו מוכנים להשקיע את מירצם בכנסים שלא יכלו לקחתם איתם בשעת פוגרום.

האיסלאם, לעומת זאת, היה מתחילתו כוח ארכיטקטוני אדיר בעולם. הוא השקיע את מיטב כוח־היצירה שלו ביצירת שרשרת של בניינים נחרדים, החובקת את העולם מסמרקאנד ועד רבאט.

בית־המקדש השלישי

כל ספר טוב על בנייה איסלאמית יכול לרומם את הלב בתצלומיו. ראיתי כמו עיניי רק אחדים מהם — בירושלים, בקאהיר, בתונס וברכאט.

אין זו הגזמה פרועה אם נאמר כי ב־100 שנות ההתיישבות היהודית החדשה בארץ לא בנינו אף בניין אחד שהטביע חותם בליימחה על תרבות העולם. כשאנחנו רוצים למשוך תיירים ולפאר את מראה הארץ, אנחנו מציינים לראווה את שערי־שכם ואת כפת־הסלע.

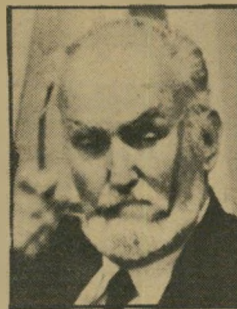
אז אנא, יהודים טובים: התמקדו־א בעניינים שברוח. אולי תצליחו להחיות את היצירה הרתית, ששבקה זה מכבר חיים לכל חי. אך אליהו תעסקו באדריכלות. השאירו את כפת־הסלע במ' קומה.

ילדי המערות

אינני מתפלל במיוחד כאשר אני קורא את אחד הסקרים, די פוקדים אותנו מעת לעת, והמוכיחים שהנוער הישראלי הוא גיז' עני, לאומני, אנטרדומקטרי ומדי־עוד. אין זה מריר שינה מעיניי. כאשר נער בן 16 מצהיר הצהרה כזאת באונו הסוקרים, השאלה היא: איך יחשוב כך בעוד 10 שנים?

בהיסטוריה הצבאית יש תופעה הקרויה „קרב בחזיתות הפו' כות“.

כאשר מתנגשים שני צבאות, המצב הנורמלי הוא שכל צד נערך לקרב כשגבו אל מולדתו, ופניו אל ארץ־האויב. אולם יש וצבא נאלץ להילחם כאשר פניו אל ארצו. כלומר, כאשר האויב חוצץ בינו ובין מולדתו.

שיפריי

כך קרה, למשל, לכוחות צה"ל ממערב לתעלת־סואץ בש" להי מילחמת יום־הכיפורים, כא" שר צרו על הארמיה המצרית השלישית. וכך קרה, כמובן, ל" ארמיה השלישית עצמה שנתקה ממולדתה.

הרוגמה הקלאסית היא הקרב של פולטאוה ב־1709, שבו ניצח הצאר פיוטר הגדול את המלך השוודי קארל ה־12. אחרי שהמצביא השוודי המהולל הובס לא היה מסוגל להימלט צפונה אל ארצו, ונאלץ לסגת דרומה לתורכיה. במישפט ג'ון דמיאניוק קורה עכשיו משהו דומה.

מזה שנים משקיעה ממשלת־ישראל את מיטב מאמציה בהש" חרת פני הקג"ב. שוב ושוב נאמר שהקג"ב הוא האויב הגדול של העם היהודי, שאין מעשה־נבלה אשר גוף אפל זה אינו מסוגל לו. הקג"ב (קאג'הבה, ראשי־התבות של „קומיטט גוסטרסטונוי ב'וופאסנסוטי“, הוועדה לביטחון־המדינה) נראה כהתגלמות הרשע על־ארמות. הוא רוצח, מענה, כולא, מוידף, מכזב.

והנה, במישפט דמיאניוק, יוצאת המדינה מגדרה כדי לטהר את הקג"ב מכל חשד. הרי זה מוסר אחראי, מוסמך, ישר־לב וישר־דרך. לא יעלה על הרעת שיוזף מיסמכים. לא יתואר כי הכניס את מדינת־ישראל למלכודת, כדי להשחיר את פני הלאומנים האוק' ראינים האנטי־סובייטיים, ולטכסר כיניהם ובין היהודים.

מי שמעלה טענות כאלה, כמו העד אברהם שיפריי, מוכרח להיות קצת משוגע, זימהוני, הוזהרות, קנאי שינאנתו מעבירה אותו על דעתו. אם הקג"ב שלה למישפט זה מיסמכים, הרי הם נעלים מעל לכל ספק.

אין זה הפארארוס היחיד במישפט זה. ככל שהוא מתקדם, כך נראה מוזר יותר. הוא יוצר אצל רבים סימפאטיה שתומה לאיש היושב על פסל־הנאשמים, והמוזל רמעות חרישיות לשמע הסי' פור על מילחמת הסובייטים בעמו האוקראיני. ספקות שונים מתי עוררים לגבי ניהול המישפט.

כאשר אך החלו הריינים על הרעיון לדרוש את הסגרת האיש לישראל, הבעתי את חששותיי. היה נראה לי שזה יהיה מישפט מיותר, קשה וחוסר־תכלית, שיקה את הרושם הייחודי של מישפט אדולף אייכמן, וייצור תסבוכת מישפטית חסרת־מוצא. ככל יום מתחוק ב' הרושם שישטות אלה לא היו חסרי־כביס. כפי שקורה לעיתים כה קרובות אצלנו, תחילה עושים משהו, אחר־כך חושבים, ובסוף מגיעים למסקנה שמיטב היה שלא להת' חיל בזה מלכתחילה. אבל אז כבר מאוחר מדי.

יוסקה והערבים

מעטים יודעים שיש בממשלה שר בשם יוסקה שפירא. מעטים מבין המעטים יודעים מה הם עיסוקיו בממשלה, אם יש כאלה. אין כמעט איש הזוכר איך הגיע ככלל לממשלה, וכשם מי. (זה היה בשם מיפלגה שכבר חרלה מלהתקיים.)

אבל השר יוסקה ישנו בממשלה, והשבוע אף העלה הצעה גאוונית: לשלם לכל ערבי בשטחים הכבושים 20 אלף דולר, אם יסכים להגר מארץ.

מרדע 20 אלף? מפני שזה מחיר קליטתו של יהודי, העולה לארץ.

בדרך גאוונית זו מקווה השר יוסקה לפתור את הבעיה הדמוגי' ראפית. מיספר הערבים יקטן, וממילא אחוז היהודים יעלה. חשבון פשוט מגלה שלפי הצעה זו ררושים רק 30 מיליארד דולר כדי לפנות את כל הגדה המערבית ורצועת־עזה מתושביהן הערביים. תמורת 14 מיליארד נוספים אפשר גם לשלח את האזרחים הערביים של ישראל עצמה.

לחשל עם שלם 44 מיליון דולארים — הרי זה בחצי־חינם. פעם ראיתי קאריקטורה בעלת מסר דומה. זה היה בשיא משבר־הנפט, כאשר השייח'ים הסעודיים רכבו על חביות־הנפט כמו על סוסים אצילים. בקאריקטורה אמר שייח' סעודי אחד לחברו: „למה להילחם בישראלים? למה לא לקנות אותם?“

אבל יוסקה אינו שייח' סעודי, ודומני שגם אין לו חושיהומור.

הוא התכוון לרברים ברצינות. או ברצינות: ררוש מודי מעוות כדי להאמין שאפשר לקנות עם בכסף. המחשבה מעידה על בעליה שהוא אדם חסר כל חוש לאומי. שהרי רק אדם עיוור־לאומי (על משקל עיוור־צבעי) יכול להתייחס כבוו תהומי כזה לחוש הלאומי של בני אומה אחרת. אבל אותי מטריד היבט אחר של ההצעה. המוני ישראלים יורדים מדי שנה מן הארץ, ובנייהם משותררי היחידות המוכרות ביותר של צה"ל. נרמה להם שאין להם כל אפשרות כלכלית לבנות לעצמם קיום הוגן בארץ זו.

תחת להציע 20 אלף דולר לכל ערבי כדי שיהגר, מדוע לא להציע 20 אלף דולר לכל צעיר ישראלי, כדי שלא יירד מן הארץ? השר יוסקה לא חשב על כך. ולא במיקרה. בעיניו, העיקר הוא להיפטר מן הערבים.

הכיפה והסלע

מישהו טרח לשלוח לי חוברת הנושא את הכותרת „בית“

צילום: תעלה